

Inuolucrum
cor
dis
situs.

dam efformans. Caterum reliquum inuolucrum corpus nihil prorsus transmittens continuum est, & sibi undecumque, præterquam in forma, quæ ex basi, uti diximus, in obtusum mucronem tendit, respondens. Basis hæc summo apice paulo altius quintæ thoracis uertebre corpore locatur, huic non penitus, sed duntaxat regione incumbens. Basis enim media est inter pectoris os & quartam quintamque thoracis uertebas, æqualiter ab utroque, pectoris dico osse & uertebis, distans. Item basis quoque à dextris sinistris que costis pariter remota pendet. In progressu uero descensuque inuolucrum situs uariatur, ac alijs quidem animalibus longiori pectoris osse quam homines donatis, inuolucrum id à dextris ac sinistris pariter seiunctum deorsum tendit, sensim in anteriora porrectum, adeo ut iam basis posterior, aut si animal resupinum intellexeris, humilior ipso mucrone conspiciatur. In homine autem cui anteriore thoracis partem rerum Opifex breuiore largitur, inuolucrum decliue ac antrorsum sinistrorsumque adeo protenditur, ut mucro magis deorsum quodammodo pertingat, quam pectoris ossis pars, cui superior maximeque antiqua septi transversa pars adnascitur: dein in sinistram adeo pertinet, ut dextrum mucronis latus uix thoracis medium attingat. In anteriora quoque adeo mucro procedit, ut sinistram pectoris ossis latus, quæque huic coartulantur cartilagines, contingat. Atque hoc inuolucrum in se intersepientes membranæ amplexantur, secundum ipsius formam in latera extuberantes. Porro hoc inuolucrum substantia constat membranæ, atque in similiarum partium numerum cum reliquis membranarum reponenda. nullis enim fibris intertexta, sed simplex est membrana, utcumque crassa, & admodum dura, cavitatemque constituens, in qua cor facile dilatari constringique queat. In se enim cor continet nulla prorsus portiuncula illi conatum, sed æqualiter ab illo undique, uti superius commemorabatur, distans. Cuiusmodi cavitatem omnino est, tenui quodam humore oblita, ac adipem penitus omni destituta. Exterior quoque inuolucrum superficies omni adipem uocat. Quamquam secus arbitratu sit Aristoteles, cordis inuolucrum pingue esse asserens: intersepientibus membranarum forte delusus, quæ huic inuolucro obnatæ præpingues, ac potissimum in hominibus, uisuntur. Caterum exterior hæc inuolucrum superficies propter fibrosos nexus, ut membranæ inuicem conatæ, aspera cernitur. Inuolucrum enim lateribus intersepientes membranæ quodammodo orbiculatim obnascuntur. Anteriori parti, cui illæ membranæ non obnascuntur, fibræ membranæ earum membranarum cavitatem implentium cordis inuolucro adnascuntur. Posterior pars uniuersa intersepientes quoque membranarum habet conatæ. Caterum uniuersus mucro, & dextri lateris inuolucrum egregia portio septi transversi neruo circulo ad latus sinistram ualidissime, amploque admodum spacio conascitur, quod hominibus est peculiare. Similis quippe & canibus & porcis à septo multum distat: tantum abest, ut ipsi magna sui portione inuolucrum conecteretur, adeo sanè ut & hinc luce clarius constet, Galenum hominis uiscera aut osi tater, aut neutique spectasse, simiasque & canes nobis descripsisse. Verum & homini adhuc priuatim anterior mucronis pars tunice costas succingenti fibrosis nexibus hæret, ea parte qua sinistri lateris sextæ & septimæ costarum cartilagines pectoris ossi coarctantur, sed & is inuolucrum nexus inter thoracem interdiuidentes membranarum perficitur: nulli enim ex illarum medio inuolucrum cordis excedit, neque pulmonem ulla ex parte nisi illarum interuentu contingit. Hoc nullas arterias in se dispersas exigit, neque etiam uenas, nisi perquam tenuissimas ab illis ferè exortas, quæ intersepientibus membranarum tanquam in omentum deriuantur. quum enim cauam transmittit, ab illa uix aliquid mutuatur: quæ autem septo in hominibus conascitur, communia cum septo uasa sibi uendicat. Nervos quoque adipiscitur nimis quam obscuros, ac ab illis pronatos, à quibus recurrentes nervi iam pullularunt. Quod uero membraneum hoc cordis inuolucrum cordis id sit quod dicitur, omnibus conspicuum esse arbitror: quum instar domus & arcule cuiusdam ac thecæ cor luculentissime amplecti, ac intersepientium membranarum beneficio sustinere uideatur. Præterea ut leuius esset, & durius, ex ualida extrui membrana, neminem quoque ambigere putauerim. Caterum an hominibus secundum naturam se habentibus inuolucrum id aqua contineat, quæ serosi humoris modo in ipsius cavitatem inter dissecandum reposita obseruamus, mihi non admodum perspectum est. Quauis nullam sanè humani cordis sectionem unquam aggressus sim, in qua non multum eiusmodi aque quantitatem repperim: quocumque etiam mortis genere siue paulo, siue multo ante homo interiisset, etiam si adhuc maiorem copiam in mulieribus quam uiris animaduertim: nisi illi natura admodum fuissent humida. Quinetiam ferè minus in nuper mortuis adinueni, quam in his à quorum sectione diutius temperassem. Is cui Bononia cor uisum eximi spectauimus, æquum etiam in inuolucro continere uidebatur: uerum id non admodum commodè, utcumque etiam nos tragædiæ adiungeremus, expèdere licuit. Patavij huius aquæ intus cupidi, pullans adhuc cor cum pulmone reliquisque uisceribus ilico atque exemptum erat, in proximam pharmacopolæ officinam deferri curauimus, ac in inuolucro aquam nonnullam repperimus. Canes uiui

Inuolucrum
cor
dis
substantia.

Superficies
cor
dis
nexus
in
uolucrum.

Quibus natis
ac nervis inuolucrum
impleretur.

Inuolucrum
cor
dis
cõstru
ctio
ratio.

Cuiusmodi aqua
in inuolucro
obseruatur.

cavitatem inuolucrum & cordis superficiem humectas habent, at in his nulla aquæ obseruatur quantitas, ut sanè in mortuis quantumuis etiam exigua semper, perinde ac in porcis occurrat, quibus tamen in uiua sectione aqua asseruata uidetur. Adeo ut de uiuorum aqua nihil asserere uelim, uerum nullam penitus in illis contineri (ut hodie omnes ex spiritu in aquam post mortem conuerso, hanc in mortuis reperiri contententes asserunt) falsum esse noui. Quandoquidem (ut sæpe antea monuimus) membranæ nullis partibus connatæ, neque inuicem hærentes perpetuo madidæ apparerent, ut oculi palpebrarumque interior superficies. Ad hunc quoque modum ubi membranæ cerebrum inuestientes mutuò insternuntur, & interna costas succingentis membranæ, & peritonæi superficies, ac iecoris quoque & intestinorum, reliquarumque partium inuicem tantum accumbentium, non uero connatarum superficies madorem semper commonstrat. Nunc autem cor in continuo uersans motu, neque dum uiuit animal unquam uel momento quiescens, calidissimum uiscus merito censetur, cur minus non madorem duntaxat, ut reliqua omnia, sed & aquam à Natura ipsi priuatim eiusdem usus gratia largita nanciscetur? Præcipue quum in humidioris temperiei uiris ac mulieribus copiosior aqua, quam in siccis calidisque, quibus plures adesse spiritus constat, reperiatur: atque à phrenitide mortuo cerebri uentriculos sero solo humore non nihil falso acriter plenus obseruauerimus. Neque hic me mouet, quod quis unde hæc aqua calidissimo uisceri affundatur, interrogare possit: quum præter adipem, quo humanum cor imprimis scatet, madorem in reliquis nuper commemoratis sedibus animaduertamus, & in aquæ subter cutem specie, ab utero ætatis dicta, tantam aquæ uim in peritonæi amplitudine, & etiã in aquoso ramice, & interdum uiuentibus in thoracis amplitudine asseruari indies discamus. Præterea ætatis tempore suspensum, ac in cruce, ut Gallis & nostratibus moris est, non procul à suburbij ad publicas uias relictis, paucis post suspendium diebus, ac si uesciæ aqua distentæ essent, in miramolem intumescunt. Meminerim in diebus canicularibus una die occisos canes, quibus cutem detraxeram, & musculi alicuius motum examinaueram, negligentia non abiectos fuisse, & casu in sole relictos, maximam ferossæ aquæ uim in peritonæi cavitatem, & in thoracis amplitudine collegisse. Caterum nugaci hac disceptatione relicta, ad cor properemus, ne tandem in theologorum quæstionem, qua de mysterijs plena Saluatoris nostri IESU CHRISTI aqua sanctissime pertractant, incidamus: ac diuini Ioannis uerissimum Euangelium, his nostris de solis calore in suspensis uirionibus, & carnificinis minimè misceamus.

DE CORDIS SITV ET FORMA.

Caput IX.

SITV M cordis in sua proportione ostendit ultima figura tertij libri: dein prima & secunda præsentis libri figura idem quoque ostendunt, quamuis in illis cor suo inuolucro intectum sit, ac inter membranarum thoracis cavitatem intersepientes continetur. Ac in prima quidem figura id ad L spectatur, in secunda autem ad inferius L & M, M. Porro cordis formam ex quarta, quinta, & sexta figuris petere licet.

4. fig. C.D.
E.F.G.
5. fig. C.D.
6. fig. A.B.
7. fig. E.F.
8. fig. C.D.
9. fig. A.B.
10. fig. E.F.

CORDIS situm formamque ipsius enarratum modo inuolucrum commo-
nstrat. Cor namque pyramidalis figuræ uisitur, & nucis pinæ non ad-
modum est absimile: ex basi nimirum latiori in mucronem paulo quam
nucis pinæ acutiorem sensim desinens: est que multo longius quam cras-
sius, quamquam in homine, quod ad externam superficiem attinet, non æ-
quæ crassum secundum orbem, ut ceteris ferè animalibus, sit. Ipsius etenim
latitudo profunditatem non secus excedit, quam si quis cor in anteriori po-
steriori que sede non nihil depressum affirmaret. Atque id potissimum in dextra sede illi accidisse, dis-
secantibus obseruatur. Tota exterior superficies à basi ad mucronis usque extremum impenitè læ-
uis cernitur, nulli prorsus parti connata. Coronalis tamen uenæ propaggines à cordis basi ad
mucronem usque cum coniugis suæ arterijs excurrentes, sanguineque turgentes, paulo magis reli-
qua cordis superficie extuberant, inæqualitatemque minimam efformant: quippe maxima sui cor-
poris portione in cordis substantiam imprimuntur, deinde & adeps etiam, quo humanum cor
plerumque abundat, aliquid inæqualitatis inducit. Basis propter ualorum egressus inæqualis ut-
cumque uisitur, dextræ enim ipsius sedi dextra auricula simul cum uena cava, & arteriali uena
committitur, in sinistra autem sede læuam habet auriculam, & præter arteriam uenalem, ma-
gnæ quoque arteriæ initium. Porro cordis auriculas, uasa, ut & ipsorum orificia & membranu-
las, cordisque uentriculos seorsim ordine persequemur, iam cordis situm subnexuri, de quo pro-
lixè

Cordis figura
7a.

Cordis super-
ficies qualis.

Cordis situs
lixe